

باستان‌شناسی زمان

تألیف

گئورگ لوکاس

www.ketab.ir

مترجمان

حکمت‌اله ملاصالحی

علی اصغر سلحشور

شماره مسلسل ۱۰۸۰۵

شماره انتشار ۴۴۳۹

انتشارات دانشگاه تهران

سرشناسه	لوکاس، گوین، ۱۹۶۵-م.
عنوان و نام پدیدآور	باستان‌شناسی زمان / گوین لوکاس؛ مترجمان حکمت‌اله ملاصالحی، علی‌اصغر سلحشور.
مشخصات نشر	تهران: دانشگاه تهران، مؤسسه انتشارات، ۱۴۰۰.
مشخصات ظاهری	۱۶۶ ص: مصور.
فروست	انتشارات دانشگاه تهران؛ شماره انتشار ۴۴۳۹.
شابک	۹۷۸-۹۶۴-۰۳-۰۲۲۹-۳
وضعیت فهرست‌نویسی	فیپا
یادداشت	عنوان اصلی: The Archaeology of Time.
یادداشت	کتابنامه.
یادداشت	نمایه.
موضوع	باستان‌شناسی
موضوع	Archaeology
شناسه افزوده	ملاصالحی، حکمت‌اله، ۱۳۲۹- مترجم
شناسه افزوده	Mollasalehi, Hekmatollah
شناسه افزوده	سلحشور، علی‌اصغر، ۱۳۶۴- مترجم
شناسه افزوده	Salahshoor, Ali Asghar
شناسه افزوده	دانشگاه تهران، مؤسسه انتشارات، University of Tehran. Press.
رده‌بندی کنگره	۱۴۰۰
رده‌بندی دیویی	۹۳۰/۱
شماره کتابشناسی ملی	۸۴۱۴۸۷۵

این کتاب مشمول قانون حمایت از حقوق مؤلفان و مصنفان است. تکثیر کتاب به هر روش اعم از فتوکپی، ریسوگرافی، تهیه فایل‌های pdf، لوح فشرده، بازنویسی در وبلاگ‌ها، سایت‌ها، مجله‌ها و کتاب، بدون اجازه کتبی ناشر مجاز نیست و موجب پیگرد قانونی می‌شود و تمامی حقوق برای ناشر محفوظ است.
(این کتاب با کاغذ حمایتی به‌چاپ رسیده است.)

عنوان: باستان‌شناسی زمان
تألیف: گوین لوکاس
ترجمه: حکمت‌اله ملاصالحی - دکتر علی‌اصغر سلحشور
ویرایش ادبی: فرشاد رضوان
نوبت چاپ: اول
تاریخ انتشار: ۱۴۰۰
شمارگان: ۱۰۰ نسخه
ناشر: مؤسسه انتشارات دانشگاه تهران
چاپ و صحافی: مؤسسه انتشارات دانشگاه تهران

«مسئولیت صحت مطالب کتاب با مترجمان است»

بها: ۳۵۰۰۰ تومان

خیابان کارگر شمالی - خیابان شهید فرشی مقدم - مؤسسه انتشارات دانشگاه تهران
پست الکترونیک: press@ut.ac.ir - تارنما: http://press.ut.ac.ir
پخش و فروش: تلفکس ۸۸۳۳۸۷۱۲

فهرست مطالب

پیشگفتار نویسنده.....	ذ
پیشگفتار مترجمان.....	ز
فصل اول - باستان‌شناسی زمان.....	
فراتر از گاهنگاری.....	۱
پیشگفتار: چرا باستان‌شناسان باید درباره زمان بیندیشند؟.....	۱
گاهنگاری و زمان باستان‌شناختی.....	۲
گاهنگاری و زمان جامع و فراگیر.....	۹
مقیاس‌های زمانی و نظام‌های غیر خطی در باستان‌شناسی.....	۱۴
نگاهی گذرا به مبحث فلسفه زمان.....	۱۸
بازگشت به باستان‌شناسی.....	۲۳
انجام پژوهش‌های نظری مربوط به زمان در باستان‌شناسی.....	۲۶
فصل دوم - زمان و مدارک باستان‌شناختی.....	
زمان، مکان و مدارک باستان‌شناختی.....	۳۱
چند لایه و سبک، و مقیاس‌های زمانی.....	۳۶
فرا دیدگرایی زمانی.....	۴۳
زمان روایی.....	۴۸
فصل سوم - زمان در جوامع گذشته.....	
پیشگفتار: زمان در جوامع دیگر.....	۶۱
زمان در جوامع گذشته.....	۶۷
محاسبه زمان و نشان دادن زمان.....	۷۰
حافظه اجتماعی و نوزایی و بازسازی اجتماعی.....	۷۶

گذشته در گذشته.....	۸۲
تضادها و تعارض‌های زمانی.....	۹۱
فصل چهارم - تاریخچه و شرح زندگی یک خمره رومی.....	۹۵
موردپژوهی.....	۹۵
گاهنگاری‌های متناقض.....	۹۸
تاریخچه خمره ۳۷۳۲.....	۱۰۶
فصل پنجم - نتیجه‌گیری.....	۱۱۵
فراموش کردن گذشته.....	۱۱۵
نگاه به گذشته/ دورنما.....	۱۱۵
بازگشت به آینده.....	۱۱۹
بیش از تاریخ و دوگانگی زمان.....	۱۲۱
باستان‌شناسی به‌عنوان شیوه‌ای از زمانبندی.....	۱۲۶
باستان‌شناسی و یادزدودگی (فراموشی).....	۱۳۲
منابع.....	۱۳۹

پیشگفتار نویسنده

این کتاب سال‌ها پیش نوشته شده و رساله دکتری نگارنده درباره مفهوم زمان در باستان‌شناسی بوده که با استفاده از مواد فرهنگی دوره نوسنگی و مفرغ شرق منطقه یورکشایر در شمال انگلستان به انجام رسیده است. حدود ده سال از زمانی که نگارنده این کتاب را کامل کرد، می‌گذرد. در این ده سال، به جز یک مقاله کوتاه در مجله‌ای غیرباستان‌شناسی، هیچ کتاب یا مقاله دیگری را درباره مفهوم زمان ننوشته‌ام (Lucas 1997). یکی از دلایل عمده این بود که پس از نگاشتن رساله دکتری خود، به سراغ پژوهش‌های باستان‌شناختی متفاوتی رفتم؛ جولین توماس پیشنهاد کرد که کتاب کوتاهی را درباره زمان، برای انتشارات راتلج و ویژه‌نامه آن با عنوان «جستارهایی در باستان‌شناسی» بنویسم، من هم تصمیم گرفتم از این فرصت استفاده کنم و به دغدغه‌ها و علایق آغازین خود بازگردم. این کتاب تا اندازه زیادی برگرفته از رساله دکتری نگارنده است، ولی به هیچ وجه مانند نسخه منتشرشده از آن رساله نیست، بلکه به طور کامل تفاوت دارد و بخش جدیدی از این اثر همزمان با افزایش گسترده نشر موضوعات مرتبط با زمان و همچنین پس از نگارش رساله دکتری و تحولات صورت گرفته در اندیشه‌های نگارنده شکل گرفته است. در واقع این ده سال صبر و شکیبایی نگارنده سبب شد که کتاب پربارتر و مستندتر از آب درآید. اگر نگارنده این کتاب را پیش از این می‌نوشت، چه‌بسا فقدان مصادیق و موردپژوهی‌ها و فقر تحقیقات و پژوهش‌های انجام گرفته، از ارزش علمی آن می‌کاست.

در نگارش این کتاب شماری از پژوهشگران، نگارنده را یاری داده‌اند که به گرمی از آنها سپاسگزاری می‌کند. نخست، جولین توماس که آغازگر و پیشنهاددهنده طرح پژوهشی به نگارنده بود؛ داوران ناشناسی که چکیده‌ای از کتاب را ارزیابی کردند. همچنین، از همه کسانی که با روی خوش و گشاده‌دستی کتاب را خواندند و نظریاتشان را به صورت دست‌نویس در اختیار نگارنده قرار دادند. آنها با نظرات انتقادی ارزشمندشان در پیشبرد کتاب به مسیر درست بسیار راهگشا بودند. نگارنده در این زمینه از کوین گرین، کورنلیوس هالتورف، تیم موری و مایکل شانکس سپاسگزاری می‌کند؛ حتی اگر در برخی موارد با هم اختلاف نظر داشتیم، راهنمایی‌های آنها بسیار ارزشمند بود و سرانجام از ریحارد 'ستونمن و سیلیا تد که با احساس مسئولیت و گشاده‌رویی در تمام مراحل انتشار کتاب با نگارنده نهایت همکاری را کردند، سپاسگزاری می‌کنم.

همه تصاویر کتاب (به جز تصاویر ۲، ۳، ۴، ۵ و ۲) به نگارنده مربوطند، هرچند برخی از آنها از منابع اصلی اقتباس شده‌اند. این منابع به صورت زیرنویس در تصاویر آورده شده‌اند. نگارنده از اسکار

آلدرد به دلیل بازنمایی منظرگاهی الگوها (تصویر ۳. ۲)، کورنلیوس هالتورف به دلیل نمودار گاهنگاری غیرخطی وی (تصویر ۵. ۲) و اندرو هال برای طراحی خمره ۳۷۳۲ (تصویر ۲. ۴) سپاسگزاری می‌کند. نگارنده در این کتاب مختصر و مجمل درصدد معرفی مفهوم زمان در باستان‌شناسی بوده است و تلاش کرده است تا افزون بر حفظ یکپارچگی کلیت موضوع، گستره‌ای از موضوعات و دیدگاه‌ها را پوشش دهد. در واقع، هرچند کتاب یک مقدمه و معرفی کلی به نظر می‌رسد، دو سبک و ماهیت استدلال در نگارش متن کتاب دیده می‌شود که جز از این نیز نمی‌توانست باشد. همچنین، نگارنده تلاش کرده است که مفهوم زمان و مباحث مرتبط با آن را تا جایی که امکان داشت، در متن کتاب بگنجانند، ولی احتمال دارد فهم برخی از بخش‌های کتاب برای خوانندگان دشوارتر از بخش‌های دیگر باشد. با این‌همه، نگارنده امیدوار است که مطالب این کتاب حتی اگر مشوق و بحث‌برانگیز نباشند، در نظر خوانندگان آن، سودمند و آموزنده باشند.